

Kariyer ve Yetenek Geli?imi Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kariyer ve Yetenek Geli?imi Öz Yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24420>

Özet

Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz Yeterlik Ölçeği, bireylerin kendi kariyerlerini yönetme ve yeteneklerini geliştirme süreçlerindeki **öz yeterlik** inanç düzeylerini ölçmek amacıyla Muhammed Yıldız (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış psikolojik bir araçtır. Ölçek, özellikle kariyer danışmanlığı ve eğitim alanlarında, bireylerin akademik ve mesleki yeterlik algılarını belirlemek için kullanılmaktadır.

Ölçeğin psikometrik özellikleri, faktör analizi, aydınlatıcı geçerlik ve benzer ölçekler geçerli gibi kapsamlı yöntemlerle incelenmiştir. Yapılan analizler, ölçeğin iki boyutlu bir yapı sergilediğini ve Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini doğrulamıştır.

Anahtar Kelimeler

Kariyer, Yetenek Gelişimi, Öz Yeterlik, Psikometrik Özellikler, Uyarılma, Faktör Analizi, Güvenirlik.

Yazarlar

Muhammed YILDIZ

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin kariyer süreçlerinde ve kişisel yeteneklerini keşfetme ve geliştirme adımlarında kendilerine duydukları **öz yeterlik** inancını sistematik olarak ölçmektir. Öz yeterlik inancının seviyesi, bireyin hedefler belirleme, zorluklarla başa çıkma ve akademik/mesleki görevlerde başarılı olma becerisini doğrudan etkilediği için, bu ölçek kritik bir tanı araçlarıdır.

Uyarılma çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve dili bağlamında doğrulanmasını sağlamıştır. Böylece, ölçek, eğitim ve kariyer danışmanlığı alanlarında, öğrencilerin ve genç profesyonellerin kariyer planlama süreçlerindeki öz yeterlik düzeylerini belirlemek ve buna yönelik etkili müdahaleler geliştirmek için bilimsel bir temel sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, Öz Yeterlik (Self-Efficacy) teorisine dayanmaktadır. **Öz yeterlik**, Albert Bandura tarafından geliştirilen Sosyal Bilişsel Teori'nin merkezi bir kavramdır ve bireyin belirli bir görevi başarıyla yerine getirebileceğine dair inancını ifade eder. Bu ölçek özelinde yapı, iki temel alanı kapsamaktadır: **kariyer** hedeflerine ulaşma kapasitesine olan inanç ve kişisel yetenekleri etkin bir

şekilde keşfetme ve kullanma kapasitesine olan inanç.

Ölçek, bireyin sadece mevcut yeteneklerini değil, aynı zamanda gelecekteki gelişim potansiyeline olan inancın da yakalamayı hedefler. Bu, kariyer gelişiminin dinamik doğasına uygun bir ölçüm sağlamaktadır.

Geçerlik

Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz Yeterlik Ölçeği'nin geçerliği, kapsamlı psikometrik analizlerle incelenmiştir. Uygulanan temel geçerlik yöntemleri şunlardır:

Faktör Analizi (Yapı Geçerliliği): Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin iki boyutlu bir yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu iki faktör, ölçeğin teorik çerçevesini desteklediğini ve ölçülen yapıların alt bileşenlerini başarıyla ayrıştırdığını göstermiştir.

Ayırıcı Geçerlik (Discriminant Validity): Ayırıcı geçerlik çalışması sonucunda, ölçekte yer alan 14 maddenin tamamının alt grubu ve üst grubu birbirinden anlamlı düzeyde ayırttığı görülmüştür. Bu bulgu, ölçeğin farklı yeterlik düzeylerine sahip bireyleri güvenilir bir şekilde sınıflandırdığını kanıtlamaktadır.

Benzer Ölçekler Geçerliliği (Concurrent Validity): Benzer ölçekler geçerliliği çalışması, ölçeğin aynı veya benzer yapıya ölçen diğer güvenilir araçlarla anlamlı ve pozitif bir korelasyona sahip olduğu sonucuna varmıştır. Bu durum, ölçeğin diğer kriterlerle tutarlı olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği (reliability), sonuçların tutarlılığı ve istikrarını göstermek amacıyla birden fazla istatistiksel yöntem kullanılarak test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı koşullarda kararlı sonuçlar verdiğini doğrulamıştır.

Çıkarılabilirlik Katsayısı: Ölçeğin iç tutarlılığı, **güvenirlik** analizlerinin temelini oluşturan Cronbach-Alpha katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. Yüksek Cronbach-Alpha değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Madde Toplam Korelasyonu: Madde toplam korelasyonu katsayıları, her bir maddenin toplam ölçek puanıyla olan ilişkisini inceleyerek, maddelerin ölçek bütünlüğüne katkısını değerlendirir. Yüksek korelasyonlar, maddelerin ölçeğin genel amacına hizmet ettiğini kanıtlar.

Test-Tekrar Test Yöntemi: Güvenirliğin zamana karşı kararlılığını ölçmek için test-tekrar test yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, ölçeğin belirli bir zaman aralığından sonra uygulandığında elde edilen sonuçların tutarlılığını sağlamıştır.

Faktör Analizi

Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz Yeterlik Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen Faktör Analizi, ölçeğin özgün yapısal olarak iki temel boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu iki boyutlu yapı, ölçek maddelerinin teorik beklentilerle uyumlu bir şekilde gruplandırıldığını göstermiştir.

Bu iki faktör, büyük olasılıkla kariyer yönetimine dair inançlar ve kişisel yetenekleri keşfetme/geliştirme inançları gibi yapısal olarak farklı yönlerini temsil etmektedir. Faktör analizi sonuçları, 14 maddelik ölçeğin Türk örnekleminde güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu teyit etmiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptation Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Orijinal çalışmanın örneklemi, genellikle akademik kariyer veya gelişim amaçlarındaki bireylerden oluşmaktadır.

Age Group: Belirtilmemiştir (Genellikle lise, üniversite öğrencileri ve genç yetişkinler)

Population Details: Ölçek, kariyer gelişim amaçlarındaki bireylerin **öz yeterlik** algılarını ölçmek için tasarlanmıştır.

Test Methodology: Ölçek, 6'luk Likert tipi derecelendirme kullanır. Derecelendirme sistemi şu şekildedir: (1 Asla güvenmiyorum - 6 Son derece güveniyorum).

Anahtar Kelimeler

Öz Yeterlik, Kariyer Planlama, Yetenek Keşfi, Psikolojik Ölçek, Cronbach Alpha, Ayırt Edici Geçerlik, Test-Tekrar Test.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: pdrdanisman@hotmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Şiznler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2015 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı, telif hakları ve potansiyel ücret bilgileri için sorumlu yazar Muhammed YILDIZ ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi yukarıda belirtilmiştir.

Kaynaklar

Yıldız, M. (2015). Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz Yeterlik Ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Electronic International Journal of Education, Arts, and Science* 1(2), 164-180. Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden aşağıdaki linkten ulaşılabilir: dergipark.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dokümanları aşağıdaki linklerde mevcuttur:

[kariyer-ve-yetenek-gelisimi-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

[kariyer-ve-yetenek-gelisimi-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz Yeterlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

1-Akademik konularda yeteneklerimi kefedebilirim.

2-Başarımlarımla çalışabilirim.